

Smolten AS  
Straumsnes  
8260 INNHAVET

Deres ref

Vår ref

Dato

17/312

04.09.2017

## **Smolten AS - søknad om økt regulering av Storvatnet og økt vannuttak fra Storvasselve i Hamarøy kommune i Nordland - klagesak**

Smolten AS, nå Nordlaks Smolt AS, klager i brev av 15.1.2017 på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vedtak av 8.12.2016 om å avslå søknaden om økt regulering av Storvatnet og økt vannuttak fra Storvasselve.

NVE har vurdert klagen uten å finne grunnlag for å gjøre om sitt vedtak, og har i brev av 2.2.2017 oversendt saken til Olje- og energidepartementet.

### **1. Bakgrunn**

Det har vært regulering og uttak av vann fra vassdraget til smoltproduksjon siden 1980-tallet. Smolten AS søkte i 2007 NVE om tillatelse til regulering av Storvatnet med 3 m og vannuttak fra Storvasselve på inntil 60 m<sup>3</sup>/min for å øke smoltproduksjonen. Smolten AS regulerte på det tidspunktet Storvatnet med 1 m, og hadde et vannuttak på inntil 20 m<sup>3</sup>/min fra Storvasselve.

NVE ga i 2010 Smolten AS tillatelse til å øke vannuttaket til 25 m<sup>3</sup>/min og til å øke reguleringen av Storvatnet inntil 1,5 m (begrenset til 0,5 m i perioden 1. juni til 15. juli). Årsakene til at det ikke ble gitt tillatelse til vannuttak og regulering som omsøkt var i hovedsak hensynet til elvemusling, laks og sjørørret, storlom og våtmarksområder langs Storvatnet.

Smolten AS klaget på at det ikke ble gitt tillatelse til omsøkt vannuttak og regulering. Klageren mente vassdraget gir grunnlag for en større ressursutnyttelse enn det NVEs konsesjonsvedtak åpner for, at hensynet til elvemusling, laks og sjørørret kan ivaretas i tilstrekkelig grad, og at tiltaket vil gi et vesentlig bidrag til lokal verdiskaping og sysselsetting.

Postadresse  
Postboks 8148 Dep  
0033 Oslo  
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse  
Akersgata 59  
oed.dep.no

Telefon\*  
22 24 90 90  
Org no.  
977 161 630

Avdeling  
Energi- og  
vannressursavdelingen

Saksbehandler  
Vegard Hotvedt  
Strømsvåg  
22 24 62 53

Olje- og energidepartementet opprettholdt NVEs avgjørelse i vedtak i april 2013.

Smolten AS ba i brev av 18.7.2016 NVE om tillatelse til regulering av Storvatnet med inntil 2 m og et maksimalt vannuttak på inntil 35 m<sup>3</sup>/min. Smolten AS viser til at verdiskapingen er vesentlig større enn det som var forutsatt under den tidligere konsesjonsbehandlingen. Det er investert 260 mill. kroner på anlegget i perioden 2013-2016, og det vil investeres ytterligere 500 mill. kroner frem mot 2020. Produksjonen av smolt vil økes fra 200 tonn i 2010 til 2400 tonn i 2020. Smolten AS' driftserfaring er at belastningen på reguleringsmagasin er lavere enn forventet og at restvannføringen i elva ivaretas i større grad enn forventet.

NVE avslo den nye søknaden i vedtak av 8.12.2016. Etter NVEs syn foreligger det ikke ny informasjon i saken som tilsier at økt uttak av vann og økt regulering av Storvatnet kan tillates.

## **2. Klagen**

Smolten AS klager i brev av 15.1.2017 på NVEs vedtak om å avslå søknaden om økt regulering av Storvatnet og økt vannuttak fra Storvasselve.

Følgende gjengis fra klagen:

"...

*Smolten AS opplever at NVE ikke i tilstrekkelig grad har tatt ny informasjon i saken til etterretning, og dermed har fattet et vedtak i saken på feil grunnlag. Smolten klager derfor på vedtaket.*

*Smolten AS ønsker videre å presisere følgende punkter som vi mener endrer forutsetningen for vedtak:*

- *Verdiskapning av tiltak er vesentlig større enn forutsatt ved konsesjonsbehandling. Smolten AS har investert 260 000 000,- i utbygging av kraftstasjon og renovering av anlegget på Innhavet i perioden 2013-2016. I perioden 2016-2019 vil Smolten AS investere ytterligere NOK 500 000 000,- i en av verdens største og mest moderne anlegg av sitt slag, basert på nyere resirkuleringsteknologi.*
- *Vår erfaring med regulering av vannmagasin for settefisk viser at magasinbelastning er lavere enn forventet, og restvannføring i elv ivaretas i større grad enn forutsatt. Dette mener vi å ha dokumentert gjennom vår drift de siste årene. Vi forventer at denne trenden vil forsterkes ved bruk av moderne resirkuleringsteknologi. Det er imidlertid svært viktig for et smoltanlegg å ha rammevilkår for uttak av tilstrekkelig vannressurs ved unntakssituasjoner i drift, og i ekstreme tørrår, slik at produksjon, fiskehelse og fiskevelferd ivaretas. Slik vi ser det vil derfor ulempene for biologisk mangfold i praksis være mindre enn forutsatt under konsesjonsbehandling."*

### 3. Departementets merknader

Tillatelse kan gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven § 7 og prinsippene i samme lov §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vannressursloven. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene iakttas ved departementets behandling etter vannressursloven. Kunnskapsgrunnlaget departementet bygger sin vurdering på, omfatter blant annet følgende:

- Søknad av 26.2.2007 med tilhørende rapporter om konsekvenser for biologisk mangfold m.m. og ny søknad av 18.7.2016.
- NVEs bakgrunn for vedtak av 17.2.2010.
- Innkomne høringsuttalelser, rapporter m.m.
- Søk i aktuelle databaser, som Miljødirektoratets Naturbase.

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer til at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som kreves om utbredelse av naturtyper og arter og den økologiske tilstanden i området. Også virkningene av utbyggingen er godt nok opplyst.

#### Samfunnsnytt

Regjeringen ønsker å legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen, jf. Meld. St. 16 (2014-2015), *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett*, og regjeringens havstrategi, *Ny vekst, stolt historie*. Tilgang på smolt er en forutsetning for videre utvikling av oppdrettsnæringen.

Smolten AS' anlegg på Innhavet er en viktig bidragsyter til lokal verdiskaping og sysselsetting. Det har blitt investert 260 mill. kroner på anlegget i perioden 2013-2016 og det vil investeres ytterligere 500 mill. kroner frem mot 2020.

Tillatelse til økt regulering og vannuttak vil sikre produksjonen ved anlegget også i de mest ekstreme tørrår, slik at produksjon, fiskehelse og fiskevelferd ivaretas. Det kan også åpne muligheten for ytterligere utvikling av anlegget.

Økt vannuttak og regulering vil også øke energiproduksjonen i eksisterende Storvatnet kraftverk, som driftes etter smoltanleggets vannbehov.

#### Biologisk mangfold

Det er registrert flere verdifulle naturverdier i influensområdet. I Sagelvvassdraget er det laks, sjøørret og elvemusling og i tilknytning til Storvatnet er det våtmarksområder og blant annet storlom.

Elvemusling har status som sårbar i Rødlista 2015. I rapporten *Kartlegging av elvemusling (Margaritifera margaritifera) i Salten, Ofoten og Vesterålen* (Rapport 2008-1), er vassdraget vurdert til å ha en middels bestand av elvemusling. Rekrutteringen ser ut til å være middels/dårlig. I følge lakseregisteret er laksebestanden moderat påvirket, mens sjørørretbestanden er redusert.

I Storvatnet er det registrert hekkende storlom. Storlom hadde status som nær truet i Rødlista 2010, men har fått status som livskraftig i Rødlista 2015. På vestsiden av Storvatnet er det et våtmarksområde som består av intakte lavlandsmyrer og mindre kilder og tjern som er et viktig hekke- og leveområde for ender og lom.

NVE mener at en utvidelse av reguleringen utover det som er gitt i konsesjonen vil være negativt for våtmarksområdene da disse er knyttet til vannstanden i magasinet.

Departementet legger til grunn at økt regulering av Storvatnet vil ha noe negative konsekvenser for våtmarksområdene og vanntilknyttede fugler. Videre må det legges til grunn at et økt vannuttak og en ytterligere regulering av Storvatnet vil ha negative konsekvenser for elvemusling og anadrom fisk i vassdraget, som følge av redusert hyppighet og mengde overløp i vassdraget. Elvemuslingens status i nasjonal og internasjonal rødliste tilsier at de negative konsekvensene for denne arten må tillegges vekt i skjønnsvurderingen. Ulempene for anadrom fisk må også tillegges vekt.

Etter departementets vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Førre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse.

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen. Den samlede belastningen på naturmangfold, landskap og andre interesser skal være en del av konsesjonsvurderingen etter vassdragslovgivningen. Departementet mener at tiltaket, på nærmere fastsatte vilkår, vil ha akseptable belastninger for naturmangfold. Departementet mener at tiltaket kan tillates uten at det vil medføre uakseptable samlede belastninger for verdier i vassdraget eller i regionen som helhet. Eventuelle virkninger av ytterligere inngrep i vassdraget eller andre inngrep i regionen, må vurderes ved behandling av disse tiltakene.

Når det gjelder prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket forårsaker, viser departementet til at det ved en ev. konsesjon settes vilkår om naturforvaltning mv. som ivaretar dette.

Departementet har tatt utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering som ut fra en samlet vurdering og avveining av tidligere, nåværende og fremtidig bruk gir de beste samfunnsmessige resultater.

### Landskap og friluftsliv

Storvatnet har betydning som friluftslivsområde. Departementet mener at reguleringen av Storvatnet vil være negativ for landskap og friluftslivsinteresser, spesielt i perioder med lav vannstand. De negative konsekvensene vil øke med reguleringshøyden, men departementet merker seg at vannstanden sjelden vil gå ned mot laveste regulerte vannstand (LRV). Økningen i vannuttak og regulering vil ikke kreve ny anleggsvirksomhet i vassdraget.

### Reindrift

I forbindelse med den opprinnelige søknaden om 3 meter regulering av Storvatnet, uttalte Reindriftsforvaltningen i Nordland i høringsuttalelse av 16.4.2006 til Smolten AS' søknad av 26.2.2007 følgende: *"I hvor stor grad isforholdene vil bli påvirket av en reguleringshøyde på 3 meter er usikkert, men isforholdene kan ventes å bli noe dårligere. Storvatnet bør derfor reguleres på en slik måte at isen i størst mulig grad holder seg stabil, dette for å minske risikoen for at rein går gjennom isen".*

Departementet viser til at omsøkt regulering nå er begrenset til 2 meter. Departementet kan ikke se at en slik regulering kan ha ulemper av betydning for reindriften som følge av endrede isforhold med de vilkår som eventuelt kan pålegges.

### Vanndirektivet

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden for vannforekomsten,
- samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene er større enn tapet av miljøkvalitet og
- formålet med de nye inngrepene ikke med rimelighet kan oppnås kostnadseffektivt på andre miljømessig bedre måter.

Departementet viser til vurderingen av tiltaket hensett til prinsippene i naturmangfoldloven. Det fastsettes pålegg om avbøtende tiltak for å redusere virkningene. Departementet har kommet til at den fordel dette tiltaket medfører ikke kunne vært oppnådd så kostnadseffektivt på andre måter miljømessig sett. Samfunnsnyttene av tiltakene er betydelig, og anses som større enn tapet av miljøkvalitet slik det fremgår av oppsummering nedenfor. Departementet anser vilkårene i vannforskriften § 12 som oppfylt med de avbøtende tiltak og med den minstevannføring som er fastsatt.

### Saksbehandling

NVE har behandlet Smolten AS' anmodning om ny vurdering av konsesjonssaken i brev av 18.7.2016 som en ny søknad. NVE mener tiltaket er tilstrekkelig opplyst gjennom søknaden og tidligere konsesjonsbehandling, og har derfor ikke sendt saken på høring.

Departementet viser til at det er enkelte nye forhold som er relevante for konsesjonsspørsmålet i søknaden, men slutter seg til NVEs vurdering om at saken er

tilstrekkelig opplyst gjennom søknader, tidligere konsesjonsbehandling m.m. Departementet viser til at vassdragsmyndighetene kan unnlate kunngjøring hvis saken kan bli fullstendig opplyst på annen måte, jf. vannressursloven § 24 annet ledd, bokstav a. Departementet er av den oppfatning at saken er opplyst på en slik måte at kravene i forvaltningsloven og vannressursloven er oppfylt på tilstrekkelig vis.

#### Oppsummering

Smoltanlegget er av meget stor verdi for lokal verdiskaping og sysselsetting, og gir et viktig bidrag til å dekke oppdrettsnæringens etterspørsel etter smolt i regionen.

Smolten AS har foreslått et maksimalt vannuttak og en regulering av Storvatnet som er vesentlig mindre enn i søknaden fra 2007, men noe høyere enn det ble gitt tillatelse til i 2010. Økningen i vannuttak og regulering vil ikke kreve ny anleggsvirksomhet i vassdraget.

Departementet ser det som viktig at eksisterende anlegg får muligheten til en god ressursutnyttelse der konsekvensene for miljø og andre interesser er akseptable. Tillatelse til økt regulering og vannuttak vil sikre produksjonen ved anlegget også i de mest ekstreme tørrår, slik at produksjon, fiskehelse og fiskevelferd ivaretas. Det kan også åpne muligheten for ytterligere utvikling av anlegget. Økt vannuttak og regulering vil også øke energiproduksjonen i eksisterende Storvatnet kraftverk, som driftes etter smoltanleggets vannbehov.

Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at med de fastsatte avbøtende tiltak, er fordelene med det omsøkte tiltaket i form av økt verdiskaping og sysselsetting i regionen større enn ulempene for naturmangfold, landskap og friluftsliv, reindrift og andre private interesser.

Vilkåret for å gi konsesjon er oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

#### **4. Departementets vedtak**

Klagen fra Smolten AS på NVEs avslag av 8.12.2016 tas til følge.

Smolten AS, nå Nordlaks Smolt AS, gis konsesjon på de vilkår som følger vedlagt.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

#### **5. Departementets kommentarer til konsesjonsvilkårene**

##### *Post 1: Regulering og vannslipp*

##### *Regulering*

Reguleringen av Storvatnet tillates med inntil 2 meter fra maksimalvannstand på kote 149,3 og ned til kote 147,3.

Det skal settes opp merke ved vatnet som viser høyeste og laveste regulerte vannstand og et informasjonsskilt som informerer om vilkårene for reguleringen. Merket skal plasseres godt synlig for allmennheten.

Av hensyn til reindriften skal reguleringen foretas på en slik måte at isen i størst mulig grad holder seg stabil.

#### *Vannuttak*

Vannuttaket begrenses til maksimalt 35 m<sup>3</sup>/min. Vannmåler skal installeres og vannuttaket logges kontinuerlig. Dataene må kunne fremvises for NVE på forespørsel.

#### *Vannslipp*

Følgende data for vannføring er hentet fra konsesjonssøknaden fra 2006 og er lagt til grunn for departementets vurdering av minstevannføring:

|                          |     |      |
|--------------------------|-----|------|
| Middelvannføring         | l/s | 1550 |
| Alminnelig lavvannføring | l/s | 230  |
| 5-persentil sommer       | l/s | 335  |
| 5-persentil vinter       | l/s | 180  |

Departementet fastsetter at det skal slippes 100 l/s forbi inntaket til settefiskanlegget hele året. Dette er i samsvar med det som ble fastsatt i NVEs vedtak av 17.2.2010.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, og magasinet er på laveste tillatte vannstand, skal hele tilsiget slippes forbi.

#### *Post 4: Naturforvaltning*

Eventuelle pålegg i medhold av vilkåret må være relatert til skader direkte forårsaket av tiltaket, og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

#### *Post 7: Terskler mv.*

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

#### *Post 9: registrering av minstevannføring mv.*

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes av NVE før tiltaket igangsettes. Data skal fremlegges NVE på forespørsel, og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved stedene med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)  
ekspedisjonssjef

Anja Skiple Ibrenk  
kst. avdelingsdirektør

*Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer*

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat